

**სინო-აფრიკული ურთიერთობები:
ჩინეთის ეკონომიკური და პოლიტიკური გავლენები სუბსაჰარულ აფრიკაში**

გიორგი ოდოშაშვილი

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებათა
და ხელოვნების ფაკულტეტზე საერთაშორისო ურთიერთობების მაგისტრის ხარისხის
მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად*

პროგრამა: პოლიტიკის მეცნიერება (საერთაშორისო ურთიერთობები, ევროპისმცოდნეობა,
კავკასიის კვლევები, საბჭოთა კვლევები)
მიმართულება: საერთაშორისო ურთიერთობები

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: დავით აფრასიძე, პროფესორი

**ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
თბილისი, 2019**

განაცხადი

„როგორც წარმოდგენილი ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოყენებულ, გამოსაყენებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად“.

გიორგი ოდოშაშვილი

26.06.2019

სარჩევი

აბსტრაქტი.....	4
Abstract.....	6
თემის აქტუალობა, საკვლევი კითხვა და ჰიპოთეზა.....	7
მეთოდოლოგია.....	11
თავი 1: ლიტერატურის მიმოხილვა.....	12
დახმარება თუ ექსპლოატაცია: ჩინეთის ინტერესები სუბსაჰარულ აფრიკაში.....	12
ორმხრივი თუ ცალმხრივი: სარგებელი აფრიკულ ქვეყნებისთვის:.....	14
თავი 2. თეორიული ჩარჩო.....	19
თავი 3: სინო-აფრიკული ურთიერთობების მოკლე მიმოხილვა.....	22
თავი 4: ქეისი 1: ეკვატორული გვინეა.....	25
პოლიტიკური სისტემა	25
ეკონომიკა.....	28
ურთიერთობები ჩინეთთან.....	30
წარსული	30
ურთიერთობები დღეს.....	31
ვაჭრობა	31
გავლენა	32
დახმარება და ინვესტიციები	34
შედეგი.....	35
თავი 5: ქეისი 2: განა	39
პოლიტიკური სისტემა	39
ეკონომიკა.....	43
ურთიერთობები ჩინეთთან.....	45
წარსული და დღევანდელი	45
ვაჭრობა	45
გავლენა	46
დახმარებები და ინვესტიციები.....	47
თავი 6. შედარებითი ანალიზი	51
მთავრობა, როგორც აგენტი.....	51
ინდივიდუალური სააგენტო-სამოქალაქო განზომილება კლიენტოზმის პირისპირ	53

დასკვნა	55
გამოყენებული ლიტერატურა	59
დანართები.....	65
დანართი 1.1.....	65
დანართი 1.2.....	65
დანართი 2.1.....	66
დანართი 2.2.....	66
დანართი 3.1.....	67
დანართი 3.2.....	67

აბსტრაქტი

კვლევა შეისწავლის ჩინეთის ეკონომიკურ და პოლიტიკურ გავლენებს საჰარის სამხრეთით მდებარე აფრიკის ქვეყნებში. სამეცნიერო წრეებში აღნიშნულთან დაკავშირებით ჭარბობს მოსაზრება, რომელიც ჩინეთის ქცევას ნეოკოლინიალიზმად, ხოლო კონტინენტის ცალკეულ ქვეყნებთან მის ორმხრივ ურთიერთობებს თანამშრომლობის ცალმხრივი სარგებლიანობის მოდელად (win-loose), ანუ დამოკიდებულებად განიხილავს. შესაბამისად, აღნიშნული შრომების დიდი ნაწილი ჩინეთისა და შესაბამისი ქვეყნების ურთიერთობებს მეტწილად ჩინეთის პერსპექტივიდან უყურებს და ნეოკოლინიალიზმის, რეალიზმის, ურთიერთდამოკიდებულებისა თუ დამოკიდებულების თეორიების ჭრილში აანალიზებს.

წინამდებარე ნაშრომი გვთავაზობს განსხვავებულ პერსპექტივას - კერძოდ, იგი აქცენტს აკეთებს ე.წ. მიმღებ ქვეყნებზე - მათ პოლიტიკურ ინსტიტუტებსა და მმართველობის ხარისხზე.

კვლევა აჩვენებს, რომ სწორედ პოლიტიკური ინსტიტუტების ეფექტიანობა და მმართველობის ხარისხია ის ცვლადები, რომლებიც მნიშვნელოვანწილად განსაზღვრავს ჩინეთის ცალკეულ აფრიკულ ქვეყნებთან ურთიერთობების განსხვავებულ შედეგებს.

კვლევამ აჩვენა, რომ როდესაც ქვეყანაში პოლიტიკური ინსტიტუტები და მმართველობა ეფექტიანია, ჩინეთთან თანამშრომლობის სარგებელიც უფრო თანაბრად ნაწილდება (win-win), ხოლო თუ მიმღები ქვეყნის მმართველობა სუსტია, მაშინ თანამშრომლობის სარგებელი ნაკლებად თანაბრადაა გადანაწილებული (win-loose). სხვა სიტყვებით, ჩინეთის ქცევაც იქ უფრო ემსგავსება კოლონიზატორისას, სადაც მას მმართველობის არაეფექტიანი სისტემა ხვდება.

კვლევის თეორიული ჩარჩო დაეყრდნო აგენტ-პრინციპალის თეორიას. აღნიშნული თეორია ყველაზე კარგად ზომავს მმართველობის ეფექტურობის ხარისხს ქვეყანაში შემავალი აქტორების ქმედებებზე დაყრდნობით. კვლევა ჩატარდა თვისებრივი კვლევის მიდგომის, კერძოდ ქეისების შედარების გამოყენებით. გამოკვლეულ იქნა სუბსაჰარული

აფრიკის ორი ქვეყანა: განა და ეკვატორული გვინეა. კვლევის დროს, ცვლადების გასაზომად, გამოყენებული იყო არაერთი მონაცემთა ბაზა, საერთაშორისო სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციების დასკვნები და ანგარიშები.

საძიებო სიტყვები: სინო-აფრიკული, სუბსაჰარა, დამოკიდებულება, ნეოკოლონიალიზმი, ინტერესები, ცალმხრივი და ორმხრივი სარგებლიანობა, ვაჭრობა და რესურსები, პოლიტიკური ინსტიტუტები, ეფექტიანი მმართველობა.

Abstract

Following research refers to economic and political influences of China in Sub-Saharan Africa. Half of the academia looks Chinese behaviour from the lens of neocolonialism whereas lots of studies claim that the Sino-African relationship is Win-Loose from the perspective of Dependency. Consequently, those works look at the issue from the Chinese perspective and analyse it from the Neo-Colonialism, Realism, interdependency and dependency point of view. The following thesis offers a different perspective- it mainly concentrates on the so-called "recipient" countries- their political institutions and quality of governance.

The research has shown that the effectiveness of political institutions and the quality of governance are the variables that mainly define the result of the Chinese relationship with some African countries. Furthermore, evidently, it has resulted that when a country has good governance and effective political institutions, relations with China are distributed equally (Win-Win). On the contrary, when the receiver country struggles from the bad governance and unstable political institutions, the result of the relationship is unevenly apportioned (Win-Loose). In short, Chinese behaviour is close to colonialism there, where it faces up an ineffective system. The theoretical framework of the research is built upon an agency-principle theory which primarily measures the quality of governance effectiveness based on the behaviour of inter-state actors. The following research is undertaken using the qualitative method of research. Focused comparison of two sub-Saharan Countries has been sampled for a multiple case study: Gana and Equatorial Guinea. While processing the research I have used different databases including the reports and statistics of various international governmental/non-governmental organizations.

Keywords: Sino-African, Subsaharian, Dependency, Neo-Colonialism, Interests, Win-Win, Win-Loose, Trade and Resources, Political Institutions, Effective Governance.